

Litteratur om Hemmesjö socken

Förteckningen sammanställd av Nils Fredrik Hjelmqvist

A. BOK- OCH BIBLIOTEKSVÄSEN

1. Bunger-Hansson, Ann-Mari, Folksägner från Varend. Socknarna i Växjö kommun. En förteckning. Växjö 1991. - Folksägner från Hemmesjö se s. 69-72.
2. Företagsarkiv i Kronobergs län inventerade av Historiska institutionen vid universitetsfilialen i Växjö. (RA-nytt 1974:1.) - Åry järnbruks arkiv behandlas på s. 12-13.
3. Hjelmqvist, Nils Fredrik, Litteratur om Hemmesjö. (Hemmesjöbygden 1981:1, s. 2-8.)
4. Hjelmqvist, Nils Fredrik, Litteratur om Hemmesjö 1981-1990. (Hemmesjöbygden 1990:2, s. 7.)
5. [Lissing, Claes], Folkrörelsearkiv i Åryd. (Hemmesjöbygden 1989:1, s. 4-5.)
6. Werdenfels, Åke, P.G. Vejdes samlingar i Lunds universitetsbibliotek. (Kronobergsboken 1971.) - Uppgifter om samlingarna från Hemmesjö finns på s. 123.

B. ALLMÄNT OCH BLANDAT

7. [Lissing, Claes], Föreningsliv i Risinge och Södra Åreda. (Hemmesjöbygden 1991:1, s. 2-5.)
8. Sjösteen, Bertil, Fridhem, föreningslokal i Åryd. (Hemmesjöbygden 1991:1, s. 5-6.)

C. KYRKLIGA FÖRHÅLLANDEN

Hit hör även litteratur om kyrkornas byggnadshistoria, om präster i Hemmesjö församling och om kyrkans jordinnehav.

Se även nr 66, 69 och 77.

9. Andens duva till Hemmesjö. I morgon invigs Davids reliefer i stora kyrkan. [Av] Wood [pseud.]. (Smålandsposten 1956-12-08.) - Hemmesjö nya kyrka.
10. Blomqvist, Ragnar, Nyupptäckta medeltidsmålningar i Småland. (Studier i konstvetenskap tillägnade Ewert Wrangel av yngre lärjungar (1928).) - Hemmesjö gamla kyrka beskrivs på s. 36-38 (målningar) och s. 42-43 (processionsfana).
11. Blomqvist, Ragnar, Studier i Smålands romanska stenkonst. Lund 1929.

- Hemmesjö gamla kyrka behandlas bl.a. på s. 35-39 (som behandlar dopfunten) och s. 42-43. Föremål från kyrkan avbildas på plansch XII, XIV och XV.

12. Bojs, Eric, Hemmesjö kyrkor. Ödekyrkan som fick liv och korskyrkan i Billa. Eric Bojs ritar. Jonas Fors berättar. (Smålandsposten 1984-02-01.)
13. Ekholm, O[lof], Hemmesjö gamla kyrka. Några anmärkningar om dess datering. (Östra Torsås 1952/53, s. 61-63.)
14. Ekholm, Olof, Hemmesjö gamla kyrka - dess förfall och uppståndelse. (Smålandsposten 1953-03-24.)
15. Ekholm, Olof, Kyrkliga händelser i Hemmesjö. 1953-54. (Östra Torsås 1954/55, s. 35-38.)
16. Friberg, Gustav, Att bygga kyrka i Hemmesjö. (Växjöbladet 1953-12-12.)
- Om Hemmesjö nya kyrka.
17. Friberg, Gustav, När Hemmesjö kyrka byggdes. (Östra Torsås 1954/55, s. 27-34.) - Om Hemmesjö nya kyrka.
18. En gammal kyrka. [Av] A.B. [sign.]. (Smålandsposten 1965-09-14.)
- Hemmesjö gamla kyrka.
19. Gidstam, Björn, Småland. 1983. - Hemmesjö gamla kyrka behandlas på s. 191.
20. Gustavianskt kyrkoliv i Växjö stift. Prästerskapets svar på biskop Wallquists promemoria 12 nov. 1787. Utgivna med introduktion och register av Hilding Pleijel. Växjö 1981. (Växjö stiftshistoriska sällskap. Skrifter. 1.) - Svaret från Hemmesjö pastorat står på s. 164-165. Början av skrivelsen återges i faksimil på s. 378.
21. Hemmesjö kyrka återinvigd. Restaureringen omfattande. (Smålandsposten 1956-12-21.) - Hemmesjö nya kyrka.
22. [Hjelmqvist, Bengt], Hemmesjö gamla kyrka. [Av] B.H. [sign.]. (Hemmesjöbygden 1982:2, s. 1-4.)
23. [Hjelmqvist, Bengt], "Stoledelning i Hemmesjö kyrka. [Av] B.H. [sign.]. (Hemmesjöbygden 1979:1, s. 3-5.) - Artikeln består huvudsakligen av citat ur sockenstämmoprotokollet över stolsdelningen den 8 december 1755.
24. [Hjelmqvist, Nils Fredrik], Hemmesjö gamla kyrka. 1100-talet. - Hemmesjö nya kyrka. 1852-54. (Våra kyrkor (1990), s. 311.)
25. Larsson, Lars-Olof, Hemmesjö gamla kyrka. (Förf:s Växjöboken (1988), s. 103-105.)

26. Larsson, Lars-Olof, Hemmesjö gamla kyrka - misshandlad medeltida klenod. Text: Lars-Olof Larsson. Teckningar: Lena Larsson. (Kulturhistoriska smultronställen. 5.)(Smålandsposten 1986-07-31.)
27. Larsson, Lars-Olof, Småländsk medeltid. Malmö 1986. - Hemmesjö gamla kyrka beskrivs på s. 63-66.
28. Levande ljus välkomnar... Foto: Lars Olof Friberg. Sthlm/Handen ca 1970. - Folder om kyrkor och kyrkligt liv i Hemmesjö med Tegnaby församling.
29. Liepe, Anita, Kyrkobygge i Varend under tusen år. (Kronobergsboken 1976.) - Hemmesjö gamla kyrka behandlas på s. 40-42.
30. Liepe, Anita, Medeltida lantkyrkobygge i Varend. Växjö 1984. (Kronobergsboken 1984/85.) - Hemmesjö gamla kyrka beskrivs bl.a. på s. 124-129 och s. 253.
31. Lindell, Olle, 10 kyrkor i Varend. [Trelleborg] 1978. - Kapitlet Ödekyrkan (s. 32-36) handlar om Hemmesjö gamla kyrka.
32. Lindhe, Olof, Studier i de gamla längdmåttens användning i arkitekturen i Sydskandinavien. Med särskild hänsyn till den medeltida kyrkoarkitekturen i Smålands centrala delar. Lund 1977. - Hemmesjö gamla kyrka behandlas bl.a. på s. 19 och 62.
33. [Lundgren], Georg, Ämbetsberättelser. 2. Utdrag ur Hemmesjö-Tegnaby pastorat. (Östra Torsås 1962/63, s. 82-93.) - Består i huvudsak av avtryck av diverse ämbetsberättelser, protokoll m.m. från åren 1859-1934. - Författarnamnet från Östra Torsås 1968/69, s. 142.
34. När klockstapeln i Hemmesjö såldes på auktion. (Hemmesjöbygden 1977:2, s. 5) - Citat av annons i Växjöbladet 1854-09-25.
35. Olin, Karl, Kyrkobuller i Hemmesjö kyrka julhögtiden 1717. (Östra Torsås 1968/69, s. 105-107.)
36. Rydbeck, Monica, Den helige Sigfrid. En rikets skyddspatron. Växjö 1957. - På s. 11 nämns Sigfridsbilden på Hemmesjö gamla kyrkas altare.
37. Småländska archifvet. Bref och handlingar hörande till Smålands historia. D. 1-2. Wexiö 1859-69. Ur innehållet: D. 1, s. 446-447: Kon. Johan III:s donationsbref på hemman uti Himmesiö och Tillestad under biskopsstolen i Wexiö. -D. 1, s. 448: Om tionden af Himmesiö och Tegnaby för år 1575. - D. 2, s. 331-337: Utdrag af kongl. bref, som finns i consist. Wex. archiv, hwilka lägenheter clereciet uti Wexiö tillhöra, samt med hvad grund och skäl de dem besuttit, och än besittia med mera. (Innehåller åtskilliga uppgifter rörande Hemmesjö.)

38. Svensson, Åke, Känslig ansiktslyftning förbereds igen. Medeltida dyrgrip kan bli testfall. [Hemmesjö gamla kyrka.] (Smålandsposten 1986-10-31.)
39. Söderberg, Bengt, Målaren Amunds processionsfana. (Kronobergsboken 1953, s. 21-26.) - På s. 24-26 behandlas processionsfanan från Hemmesjö gamla kyrka och dess skapare Amund.
40. Wenander, Rolf, Hemmesjö gamla kyrka... Text: Rolf Wenander. Foto: Ingemar Kroon. (Kyrka i sommarland.) (Smålandsposten 1977-07-13.)
41. Virdestam, Gotthard, Växjö stifts herdaminne. - Hemmesjö pastorat behandlas i del 4 (1930), s. 182-194, och i del 8 (1934), s. 349.
42. Wrangel, Ewert, Medeltidskyrkorna i Småland. (Meddelanden från Norra Smålands fornminnesförening 1907.) - Hemmesjö gamla kyrka behandlas bl.a. på s. 53 (med planritning), 56, 59, 61, 62 (med foto) och 64.
43. Wrangel, Ewert, Småländska ödekyrkor. (Förf:s Småländska kulturbilder (1925). - Hemmesjö gamla kyrka behandlas på s. 97-98.
44. Öberg, Folke, Sköna toner i Hemmesjö. (Smålandsposten 1975-05-06.) - Reportage om den nyrenoverade orgeln, som även berör dess äldre historia.

E. UPPFOSTRAN OCH UNDERVISNING

45. [Hjelmqvist, Bengt], Föreläsningsföreningen. [Av] B.H. [sign.]. (Hemmesjöbygden 1988:2, s. 1-5.)

F. SPRÅKVETENSKAP

46. Eile, Axel, Värends sockennamn. (Hyltén-Cavalliusföreningens årsbok 1925.) - Namnet Hemmesjö behandlas på s. 16-17.
47. Elgqvist, Eric, Studier i södra Smålands bebyggelsehistoria. Anmärkningar till karta över Värends järnåldersbebyggelse. (Hyltén-Cavalliusföreningens årsbok 1931.) - Ortnamn i Hemmesjö socken behandlas på s. 23-25.
48. [Hjelmqvist, Bengt], Hemers hög. Några ortnamn i Hemmesjö. [Av] B.H. [sign.]. (Hemmesjöbygden 1981:1, s. 1-2.)
49. Jönsson, Fridolf, Ortnamn i Kronobergs län. Växjö 1988. (Historiska föreningens i Kronobergs län skriftserie. 5.) - Ortnamn i Hemmesjö redovisas på s. 121. Se även ortnamnsregister s. 196-200.

H. SKÖNLITTERATUR

50. Furuholm, Helmer, Masugnsmästare Petter Schultz bryter upp. Sthlm

1972. - På s. 175-176 omnämns i korthet patron Olof Lundblad och hans verksamhet vid Åry järnbruk.

51. Hjelmqvist, Bengt, Hemmesjö. En verskrönika av Bengt och Nils Fredrik Hjelmqvist [Hemmesjö] 1986. 27 s.

I. KONST, MUSIK, TEATER OCH FILM

52. Hjelmqvist, Nils Fredrik, Kyrkokören 60 år. (Hemmesjöbygden 1988:2, s. 7-9.)

J. ARKEOLOGI

53. Anderbjörk, J[an], E[rik], Ättehögarna vid Hemset. (Hemmesjöbygden 1979:1, s. 2-3.)
54. Kjellmark, Knut, Ett nyupptäckt gravfält. [Hemset.]... (Smålandsposten 1932-05-12.)
55. Kjellmark, Knut, Utkast till beskrivning över Kronobergs läns förhistoriska fornlämningar och fynd. Malmö 1911. - Hemmesjö med Tegnaby behandlas på s. 22-23.
56. Kjellmark, K[nut], Värends fornminnen. 2. Hemmesjö socken. (Smålandsposten 1933-01-07.) - Serien finns även i bokform.
57. Klang, Lennart, Översiktlig fornlämningsanalys. Kronobergs län. Sthlm 1978. (Fasta fornlämningar och förhistoriska miljöer. 1.) (Riksantikvarieämbetet. Fornminnesinventeringen. PM och arbetshandlingar. 1978:31.) - Hemmesjö socken behandlas på s. 54-55.
58. Lissing, Claes, "Nya" fornminnen. (Hemmesjöbygden 1988:2, s. 6.)
59. Märkliga fornminnen i Hemmesjö. [Risinge och Södra Åreda.] (Smålandsposten 1932-03-25.)
60. Wittlock, J.A., Jord-fynd från Värends för-historiska tid. Ett bidrag till Sveriges antiquariska topografi. Stockholm 1874. - Uppgifter om jordfynd från Hemmesjö finns på s. 17 och 57. Bild av ett fynd från socknen finns på plansch 5.

K. HISTORIA

Lokalhistoria se avd. N.

Se även nr 69.

61. Almgren, Svea, Studier i mikrofilm. Av Svea Ahngren (!), Georg Lundgren. (Östra Torsås 1970/71.) - Uppgifter om emigranter från Hemmesjö socken till USA finns på s. 122-124.

62. [Hjelmqvist, Bengt], Inget eftermiddagskaffe. [Av] B.H. [sign.]. (Hemmesjöbygden 1984:1, s. 8.)
63. Lundgren, Georg, Emigranter från Ö. Torsås samt Hemmesjö-Tegnaby socknar. (Östra Torsås 1970/71.) - Uppgifter om utvandrare från Hemmesjö-Tegnaby socknar finns på s. 89-120.

L. BIOGRAFI MED GENEALOGI

Se även nr 41.

64. Adolfsson, Sven, Bröder från Hemmsjö blev präster i Amerika. (Växjöbladet 1969-05-17.)
65. Almquist, Jan Eric, Ätten Båt av Billa (1473-1647). Släkt- och gårdshistoriska undersökningar. (släkt och hävd 1953, s. 189-202.)
66. [Cederth, Georg], Smedsläkten Hammarstedt 1757-1969. Moheda 1971. 90 s. - Denna bok om släkten Hammarstedt från Billa handlar också bl.a. om Hemmesjö gamla och nya kyrkor (se s. 18-29). Författarnamnet från förordet.
67. Hjelmqvist, Bengt, En bergsmanssläkt i Åryd. (Smålandsposten 1980-03-21.) - Om brukspatron Olof Lundblad på Åry bruk och hans släkt.
68. Körsången i Sverige. Götaland. Upps. 1946. - Sångare från Hemmesjö se avsnittet Sångare från Kronobergs län, s. 888-947.
69. Olson, Irving J., Smolenning slekt. Stillwater, Minn. 1973. 236 s. - Handlar om en småländsk släkt med anknytning till Hemmesjö, vars medlemmar i stor utsträckning emigrerade till USA under senare hälften av 1800-talet. I del 1 handlar bl.a. kapitlen Hemset, ancient village (s. 8-11), The coming of Christianity (s. 26-33) och The legend of Pierre and the beech tree (s. 54-55) om Hemmesjö. Del 2 (s. 91-236) innehåller genealogier och handlar i stor utsträckning om personer, som varit bosatta i Hemmesjö och om deras ättlingar.

Lz. Särskilda personer

70. Hjelmqvist, Bengt, Majoren på Södra Åreda. (Smålandsposten 1978-09-22.) - Om generalen och landshövdingen Johan Georg de la Grange.
71. Cederth, G[eorg], En småländsk smed på 1800-talet. [Carl Johan Hammarstedt.] (Smålandsposten 1961-02-07.)
72. [Hjelmqvist, Bengt], Nina och Billa. Gustava Magdalena Hindström. [Av] B.H. [sign.]. (Hemmesjöbygden 1985:2, s. 1-8.)

73. [Hjelmqvist, Bengt], Lille-Johans Alfred [Johansson]. [Av] B.H. [sign.]. (Hemmesjöbygden 1985:2, s. 1-8.)
74. Hjelmqvist, Bengt, En fattig bondpojke från Risinge. Gudmund Kåhre. (Smålandsposten 1982-09-08.)
75. [Hjelmqvist, Bengt], En tragedi i Åryd 1808. [Av] B.H. [sign.]. (Hemmesjöbygden 1979:2, s. 2-7.) - Om Petter Larsson, "Sågar-Pelle".
76. Hjelmqvist, Bengt, Brukspatronessan. (Smålandsposten 1976-08-24.) - Om brukspatronessan Hedvig Sofia Netherwood på Åry bruk.
77. Ohlsson, A. Edwin, Sextio år i skogens och skogsindustriens tjänst. Minnesanteckningar. Moheda 1942. - Hemmesjö beskrivs på s. 56-59, som framför allt handlar om Åry herrgård och bruk samt om Hemmesjö gamla kyrka och dess restaurering.
78. Rosengren, Josef, Bengt Henrik Rosengren. En själasörjaregärning 1849-1882. (Växjö stifts hembygdskalender 1943, s. 18-30.) - Bengt Henrik Rosengrens tid som kyrkoherde i Hemmesjö skildras på s. 28-30.
79. Schön, Harald, När ångmaskinen dog. [Arvid Schön.] (Hemmesjöbygden 1984:1, s. 7-8.)
80. [Hjelmqvist, Bengt], Hemmesjö och Tegnér. (Hemmesjöbygden 1986:1, s. 5-6.)
81. Hjelmqvist, Bengt, Tegnér och Hemmesjö. (Smålandsposten 1977-09-07.)

M. ETNOGRAFI OCH FOLKLIVSFORSKNING

82. Husförhör och gästabud. (Hemmesjöbygden 1978:1, s. 8.) - Återger ett sockenstämmoprotokoll från Hemmesjö församling den 8 oktober 1826.
83. Jacobsson, Bengt, Nils Månsson Mandelgren i Småland. Sthlm 1982. - På s. 49 redovisas i korthet Mandelgrens besök i Hemmesjö socken. På s. 79-80 avbildas och beskrivs varggrop och luderhus vid Risinge gästgivaregård och på s. 130-131 en gaveljordstuga i Hemmesjö socken.
84. [Olsson, Asta], Dra björk. [Av] A.O. [sign.]. (Hemmesjöbygden 1987:2, s. 10.)

N. GEOGRAFI

Hit lokalhistoria i allmänhet, bl.a. litteratur om enstaka samhällen, gårdar och torp (även soldattorp).

Se även nr 142 och 186.

85. Almquist, Jan Eric, Herrgårdarna i Sverige under reformationstiden. Stockholm 1960. - Billa behandlas på s. 191 och Åry på s. 194.
86. Bolmgren, Leif, Det var en gång ett järnbruk. En bilderbok från Hemmesjö socken i Småland. Bilder: Leif Bolmgren. Text: Bengt Hjelmqvist. Hemmesjö 1990. 64 s.
87. Gidstam, Björn, Det gamla landet. Strövtåg i Varend. Stockholm 1974. - Hemmesjö behandlas i kapitlet Inglingehöjden och Hemmesjö (s. 49-52).
88. Hemborg, Carl, Från Hemmesjö till Los Angeles. (Växjö stifts hembygdskalender 1929, s. 48-58.) - Handlar till stor del om författarens uppväxttid i Hemmesjö.
89. Hembygdsgårdar i Kronobergs län. Växjö 1986. (Kronobergsboken 1986.) - Hemmesjö hembygdsförening behandlas på s. 84.
90. Hemmesjöbygden. Meddelande från Hemmesjö hembygdsförening. 1977:1-2, 1978:1, 1979:1-2, 1980:1-2, 1981:1-2, 1982:1-2, 1983:1-2, 1984:1-2, 1985:1-2, 1986:1-2, 1987:1-2, 1988:1-2, 1989:1, 1990:1-2, 1991:1. - Duplicerad. De enskilda artiklarna i allmänhet medtagna i förteckningen.
91. [Hjelmqvist, Bengt], Tio år. [Hemmesjö hembygdsförening.] [Av] B.H. [sign.]. (Hemmesjöbygden 1986:1, s. 1-4.)
92. [Hjelmqvist, Bengt], Värt att se i Hemmesjö. [Av] B.H. [sign.]. (Hemmesjöbygden 1980:2, s. 2-5.)
93. [Hjelmqvist, Nils Fredrik], Hemmesjökrönika 1987. [Av] N.F.H. [sign.]. (Hemmesjöbygden 1988:1, s. 10.)
94. [Hjelmqvist, Nils Fredrik], Hemmesjökrönika 1988. [Av] N.F.H. [sign.]. (Hemmesjöbygden 1989:1, s. 8.)
95. Johansson, Kurt, Om några soldater i Hemmesjö. (Hemmesjöbygden 1977:2, s. 2-5.)
96. Karlsson, Kurt, Några anteckningar om Hemmesjö. (Östra Torsås 1952/53, s. 69-72.)
97. Karlsson, Per, Att återvända hem. (Kyrka och hem årg. 37(1971):1, s. 7-8.)

98. Kronobergsboken 1981. Historia för framtiden. - Om Hemmesjö handlar s. 290-292. Det första uppslaget beskriver området mellan Hemmesjö gamla kyrka och Billa, det andra uppslaget bruksbebyggelsen i Åryd.
99. Larsson, Lars-Olof, Småländsk bebyggelsehistoria. 1. Från vikingatid till Vasatid. 1:3. Konga härad. Växjö 1980. (Acta Wexionensia. Ser 1. History and geography. 1:3.) - Hemmesjö socken behandlas på s. 219-222. Karta över bl.a. Hemmesjö socken finns på s. 226-227.
100. Lindberg, Einar, Källehult och S. Åreda. (Hemmesjöbygden 1990:1, s. 8.)
101. [Lissing, Claes], Hemmesjökrönika 1989. (Hemmesjöbygden 1990:1, s. 8.)
102. [Lissing, Claes], Hemmesjökrönika 1990. (Hemmesjöbygden 1991:1, s. 8.)
103. Lissing, Claes, Ur verksamhetsberättelsen. [Hemmesjö hembygdsförening.] (Hemmesjöbygden 1986:1, s. 6-7; 1987:1, s. 8-9.)
104. Lundgren, Georg, Husarerna i Östra Torsås kommun. (Östra Torsås 1968/69.) - Uppgifter om husartorpen i Hemmesjö finns på s. 83-85.
105. Lundgren, Georg, Soldaterna i Östra Torsås genom tiderna. (Östra Torsås 1966/67.) - Uppgifter om soldattorp i Hemmesjö finns på s. 86-87 och på s. 96-103.
106. Nilsson, Eric, Hemmesjö socken. (Sveriges bebyggelse... Landsbygden. Under redaktion av Sigurd Erixon. Kronobergs län 1(1960), s. 230-257.)
107. Regionalt program för kulturminnesvården i Kronobergs län. Inventeringsdel - planeringsunderlag. Växjö. Växjö 1979. - Hemmesjö och Billa behandlas på uppslag 10 samt Åryd på uppslag 11.
108. Rogberg, Samuel, Historisk beskrifning om Småland i gemen. Vidare utförd af Eric Ruda. Carlsclrona 1770. - Hemmesjö socken behandlas på s. 236-240.
109. Rosengren, Josef, Ny Smålands beskrifning. Under fleras medverkan utgifven af Josef Rosengren, Ludvig Linnell och J. Fischer. 2. Vexjö 1914. - I avsnittet om Konga härad behandlas Hemmesjö och Tegnaby på s. 27-41.
110. Svenska gods och gårdar. 40. Småland. Kronobergs län (östra delen). Kinnevalds, Konga, Norrvidinge och Uppvidinge härader. Uddevalla 1940. - Hemmesjö socken behandlas på s. 237-249.
111. Tegnaby-Tofta med Skogstorp. En by vid sidan av vägen. Bybeskrivning utarbetad av Tegnaby-Tofta hembygdsförening. Växjö 1980. - Förhållandet

till Hemmesjö, speciellt Åry herrgård, behandlas bl.a. i kapitlen Byns läge, gränser och vägförbindelser (s. 11-14), Storskifte (s. 24-29), Laga skifte (s. 29-37) och Skogstorp (s. 148-164).

112. Titt på Hemmesjö-Tegnaby församling. (Kronobergaren 1980-02-26.) - Innehåller reportage om bl.a. Södra Åreda snickerifabrik, Hemmesjö kyrkokör, Konsum i Åryd och snickerifabriken i Åryd.
113. Vejde, P[ehr] G[unnar], Kronobergs läns herrgårdar. Historisk översikt jämte ägarelängder. 1-2. Växjö 1928-29. (Hyltén-Cavalliusföreningens årsbok 1928/29.). - Behandlar följande gårdar i Hemmesjö socken: Billa (s. 82), Billa Korpagård (s. 82-83), Billa Södergård (s. 83-84), Södra Åreda (s. 369-70) och Åryd (s.370-372).
114. Wieselgren, P[eter], Ny Smålands beskrifning, inskränkt till Wexiö stift. 2. Wexiö 1846. - Hemmesjö socken behandlas på s. 689-691.
115. Östra Torsås. Hembygdsföreningens årsbok. Utgiven av Östra Torsås hembygdsförening. Vissa artiklar om Hemmesjö separat förtecknade. Om Hemmesjö handlar även redogörelser i årg. 1951-1970/71 för händelser i dåvarande Östra Torsås kommun, som även omfattade Hemmesjö församling. Bl.a. lämnas uppgifter om det kommunala livet samt om födda, konfirmerade, vigda och döda.

Enstaka byar, gårdar och torp

116. Larsson, Lars-Olof, Det medeltida Varend. Studier i det småländska gränslandets historia fram till 1500-talets mitt. Lund 1964. Omtryckt som årg. 1974/75 av Kronobergsboken. - I kapitlet Varends medeltida sätesgårdar ingår ett avsnitt om Billa gård (s. 477-478).
117. [Hjelmqvist, Bengt], Gummatorp. [Av] B.H. [sign.]. (Hemmesjöbygden 1982:1, s. 1-4.)
118. Olin, Karl, Gustaf II Adolf gav bort kronohemmanet Gunnetorp (Gummatorp). (Östra Torsås 1968/69, s. 101-104.)
119. [Hjelmqvist, Bengt], Hemmesjö by. [Av] B.H. [sign.]. 1-3. (Hemmesjöbygden 1984:1, s. 1-6; 1984:2, s. 4-7; 1985:1, s. 1-6.)
120. [Hjelmqvist, Bengt], Byn som försvann. [Hemset.] [Av] B.H. [sign.]. (Hemmesjöbygden 1977:2, s 6-7.)
121. [Hjelmqvist, Bengt], Torp under Hemset. [Av] B.H. [sign.]. (Hemmesjöbygden 1979:2, s. 7-10.)
122. [Hjelmqvist, Nils Fredrik], Kolaregården. [Hemset.] [Av] N.F.H. [sign.]. (Hemmesjöbygden 1982:1, s. 5-8; 1982:2, s. 5-8.) - 1. Gårdens äldre historia. - 2. Gårdens öden efter 1765.

123. Hjelmqvist, Bengt, Ett torp blir till. [Hultång.] (Smålandsposten 1982-05-05.)
124. Alstad, Ingrid, Lilla Å. [Av] Ingrid och Bengt Alstad. (Hemmesjöbygden 1978:1, s. 2-5.)
125. Ett torparkontrakt. (Hemmesjöbygden 1977:2, s. 8.) - Återger ett kontrakt rörande Norra Bjurbäckstorp under Hemset Sjögård.
126. Johansson, C.J., När den nya tiden kom till bygden. [Risinge.] (Hemmesjöbygden 1978:1, s. 6-7.) - Uppteckning i Lunds universitets folkminnesarkiv gjord 1948 av Sture Bäckström.
127. [Lissing, Claes], Folklivsskildring. (Hemmesjöbygden 1990:2, s. 2-3) - Minnen från Risinge berättade av Bertil Wittö.
128. [Hjelmqvist, Bengt], Sjöbacken. [Av] B.H. [sign.]. (Hemmesjöbygden 1983:1, s. 1-5.)
129. Carlsson, Albin, Albin Carlsson berättar. Efter en bandinspelning den 8 oktober 1985. [Södra Åreda.] (Hemmesjöbygden 1987:1, s. 1-3.)
130. [Hjelmqvist, Nils Fredrik], Torebro. [Av] N.F.H. [sign.]. (Hemmesjöbygden 1980:2, s. 6-7.)
131. Aschan, Nils, Släktminnen från småländska bruk och herrgårdar. Växjö 1941. - Om Åry herrgård och bruk handlar bl.a. bilaga 2-3 (s. 53-64). Aschans släktminnen ingår även i Hylltén-Cavalliusföreningens årsbok 1941, där dock bilaga 2-3 saknas.
132. Bloom, Ann Cathrin, Åryds herrgård. Text: Ann Cathrin Bloom. Foto: Per Sandebäck. (Kronobergska herrgårdar.) (Smålandsposten 1980-09-23.)
133. [Hjelmqvist, Bengt], Från sätesstuga till herrgård. [Åry.] [Av] B.H. [sign.]. (Hemmesjöbygden 1981:2, s. 5-8.)
134. [Hjelmqvist, Bengt], Torp under Åry. [Av] B.H. [sign.]. (Hemmesjöbygden 1979:1, s. 5-8.)
135. [Hjelmqvist, Bengt], Åryd 1816. [Av] B.H. [sign.]. (Hemmesjöbygden 1984:2, s. 7-8.)
136. [Hjelmqvist, Bengt], Åryd 1912. [Av] B.H. [sign.]. (Hemmesjöbygden 1987:2, s. 1-4.)
137. Larsson, Lars-OLof, Bruksmiljön i Åryd. (Förf:s Växjöboken (1988), s. 106-107.)
138. Masugnsområdet [i Åryd]. Utdrag ur styrelsens skrivelse. (Hemmesjöbygden 1988:2, s. 10.)

139. [Wilstadius, Gun], Åryd. (Slott och herresäten i Sverige. Småland jämte Öland och Gotland (1971), s. 235-242.) - Författarnamnet från innehållsförteckningen, s. 10.
140. Åkermark, Bo, Gullberg tjänade 50 kr på de skånska slotten. Åkermark skrev, Hasse E. tecknade. (Edvard P:s herresäten.) (Dagens nyheter 1975-08-30.) - Handlar om Bengt Hjelmqvist och Åry herrgård. Omtryckt i Åkermark, Bo, Skånska slott och herresäten (1976), kapitlet Hjelmqvist (s. 136-146).

O. SAMHÄLLS- OCH RÄTTSVETENSKAP

Litteratur rörande kyrkans jordinnehav se avd. C.

Se även nr 115.

141. Almquist, Joh[an] Ax[el], Den civila lokalförvaltningen i Sverige 1523-1630 med särskild hänsyn till den kamerala indelningen. D. 2-3. Stockholm 1917-22. (Meddelanden från svenska riksarkivet. Ny följd. 2:6.) -Ovannämnda delar innehåller vissa uppgifter rörande Hemmesjö, se D. 4, Ortsregister, s. 335.
142. Arvid Trolles jordebok 1498 jämte åtkomsthandlingar och andra därmed sammanhängande aktstycken utgiven... av Kungl. samfundet för utgifvande af handskrifter rörande Skandinaviens historia genom Joh. Ax. Almquist. Stockholm 1938. (Historiska handlingar. 31.) - Innehåller vissa handlingar med anknytning till Hemmesjö socken (se Ortsregistret s. 297-337). Bl.a. återges två brev angående Arvid Trolles försäljning av Åry (s. 175).
143. Birre, [pseud.], Två guldmedaljörer vid Åryd-jubileum. (Kronobergaren 1967-04-17.) - Om när Träindustriarbetarnas avd. 514 firade 60-årsjubileum.
144. Dagsverken att utföras på Hemset... 1908... (Hemmesjöbygden 1983:1, s. 6.) - Utdrag ur dagsverksjournal.
145. [Hjelmqvist, Bengt], Socialvård i gamla dagar. [Av] B.H. [sign.]. (Hemmesjöbygden 1980:1, s. 7-8.) - Utgörs i huvudsak av ett citat ur Hemmesjö sockenstämmoprotokoll den 14 juni 1801.
146. [Lissing, Claes], Arbetarrörelsen i Åryd med omnejd. En återblick på de första åren. (Hemmesjöbygden 1989:1, s. 2-4.)
147. Lissing, Claes, Facklig verksamhet i Åryd 1907-1909. (Hemmesjöbygden 1988:1, s. 7-9.)
148. Lundgren, Georg, Något om det kommunala livet i Hemmesjö och delvis Tegnaby kommuner i äldre tider. (Östra Torsås 1960/61, s. 21-70.)

149. Olin, Karl, "Bröllopsbesvärs ihågkommelse". (Hemmesjöbygden 1980:2, s. 8.) - Om en rättstvist 1665 mellan Jon Månsson i Vikensved och hans svärfar Bo i Hemmesjö.
150. Olin, Karl, Skattletning i Ö. Torsås och Hemmesjö. (Östra Torsås 1972/73.) - På s. 108-117 berättas om den rannsaking som ägde rum 1735 vid Konga härads vinterting med anledning av ett skattfynd på Hemsets ägor samt om Göta hovrätts utslag 1736.
151. Schön, Arvid, [Minnen.] Arvid Schön har berättat för sin son Harald och Inge Ekbrant. Foto: Tommy Bernesson. - Serie i Kronobergaren, i huvudsak bestående av följande artiklar: Ungsocialister möttes under en gran i Billa. (1978-07-15.) - Sågverkets arbetare enar sig. (1978-07-22.) - "Kommunalnämndens ordförande bjöd alltid på fika." (1978-07-29.) - "Handlarn tiggde till krigsbåten men vägrade soldaten två kronor." (1978-08-15.) - Så bröt Åryds konsumförening brukshandelns monopol. (1978-08-05.) - Köra loket roligast. (1978-08-12.) - Ackordshets på Attsjöjärnvägen. (1978-08-12.)
152. Schön, Harald, Luffarminnen. (Hemmesjöbygden 1985:1, s. 6-8.)
153. Sjösteen, Bertil, Konsumentkooperationen i Åryd. (Hemmesjöbygden 1990:1, s. 5-6.)
154. Vad en dagsverksjournal berättar. Norra och Södra Bjurbäckstorp. (Hemmesjöbygden 1983:1, s. 7-8.)

P. TEKNIK, INDUSTRI OCH KOMMUNIKATIONER

155. Häll, Ernst, Träindustrin i Åryd. (Hemmesjöbygden 1986:2, s. 5-8.) - Med vissa tillägg omtryckt i: Häll, Ernst, Minnesanteckningar (1987), s. 7-14.
156. [Lissing, Claes], Brostenar. (Hemmesjöbygden 1990:1, s. 4.)
157. [Lissing, Claes], Kraftledning genom Hemmesjö. [Av] C.L. [sign.]. (Hemmesjöbygden 1983:2, s. 8.)
158. Lissing, Claes, På väg i Hemmesjö. (Hemmesjöbygden 1986:2, s. 1-5.)
159. Wallerström, Arvid, Smålands näringsliv i ord och bild. 5. Växjö stad med Kronobergs län. Handel och industri. Nässjö 1919. - Ur innehållet: S. 27: Åryds manufakturverk. Frans Berg. - S. 36-37: Åryds glasbruk, Åryd. - S. 38-39. Åry bruk, aktiebolag, Åryd.

Q. EKONOMI OCH NÄRINGSVÄSEN

160. [Hjelmqvist, Bengt], Hushållningssällskapet och Hemmesjö. Några notiser från förra seklet. [Av] B.H. [sign.]. (Hemmesjöbygden 1987:1, s. 3-6.)

161. [Hjelmqvist, Bengt], Vargar i Hemmesjö. [Av] B.H. [sign.]. (Hemmesjöbygden 1977:1, s. 3-5. - Utgörs i huvudsak av den skullordning för Hemmesjö och Tegnaby socknar, som upprättades den 2 april 1826.
162. Lindgren, Erik, Kongaposten. Växjö 1987. - Åryds poststation behandlas på s. 155-156.
163. Lindgren, Erik, Posten i järnvägens spår. (Smålandsposten 1974-05-10.)
164. Småländska gästgivaregårdar och skjutsstationer. Redaktör: Christina Westerman. Växjö 1983. (Skrifter utg. av Historiska föreningen i Kronobergs län. 3.) - Risinge gästgivaregård i Hemmesjö socken, Risinge Kåragård, behandlas på s. 134-135.

Qz. Särskilda företag

Se även nr 47, 54, 107 och 137.

165. [Lissing, Claes], Sune Carlssons åkeri. (Hemmesjöbygden 1990:1, s. 2-4.)
166. Anderbjörk, J[an] E[rik], Glasbruket i Åryd. (Hemmesjöbygden 1981:2, s. 1-4.)
167. Alstad, Bengt, Skogssällskapet 75 år. (Hemmesjöbygden 1987:2, s. 1-4.)
168. Ekstedt, Olle, Sällsamheter i Småland. D. 1. Varend. Sthlm 1987. 330 s. - Se avsnittet Där spånplattan föddes (s. 252-253.) Spånskivefabriken i Åryd.
169. Schön, Knut, En spånskivefabrik blir till - och läggs ner. [Spånskivefabriken i Åryd.] (Hemmesjöbygden 1988:1, s. 1-6.)
170. Ambrosiani, Sune, Järnhantering i Varend. (En bergsbok. Några studier över svensk bergshantering tillägnade Carl Sahlin 15/12 1921. (1921)). - Åry bruk behandlas på s. 59-61, 63-64 och 66.
171. Aschan, J.L., Instruktion för inspektoren vid Åry bruk, utfärdad av bergsrådet J.L. Aschan, troligen på 1830-talet. (Rig 1921, s. 162-166.)
172. Aschan, Nils, Åryd [Åry bruk] vid 1800-talets slut. (Hemmesjöbygden 1983:2, s. 5-7.) - Delvis tidigare tryckt i Vejde, P[ehr] G[unnar], Åryd (1954).
173. Bergfors, Mats, Attsjö järnväg. Av Mats Bergfors och John Engstrand. svenska småbanor (1979).) - Verksamheten vid Åry bruk beskrivs bl.a. på s. 9-11, som i huvudsak utgör ett förkortat citat ur Jonsson, Sune, Minnesbok över den svenske bonden (1971), s. 40-43, och på s. 15.

174. Clemensson, Gustaf, Lessebo. 1-2. Lessebo 1954-64. - Innehåller åtskilliga uppgifter om Hemmesjö, speciellt Åry bruk. Se ort-, förlags- och institutionsregistret i del 2, s. 493-502.
175. Gripenhjelm, E., Bergmästaren E. Gripenhjelm's berättelse om bergverken och bruken i dess bergmästaredöme, af den 20 maj 1717. (Småländska archifvet 2(1869). - Åry bruk behandlas på s. 311-312.
176. [Hjelmqvist, Bengt], Åryd [Åry bruk] och Huseby. [Av] B.H. [sign.]. (Hemmesjöbygden 1980:1, s. 3-4.) - Omtryckt i Vejdebladet 27(1980), s. 26-27.
177. [Hjelmqvist, Bengt], Åryd [Åry bruk] på 1750-talet. [Av] B.H. [sign.]. (Hemmesjöbygden 1977:1, s. 6-8.)
178. Hjelmqvist, Bengt, Åryd [Åry bruk] 1828 - allt är noterat. (Smålandsposten 1975-09-04.)
179. Jernkontorets annaler. Årg. 1854, s. 94-98; 1858, s. 293, 324-326; 1859 s. 88-90, 214-217; 1861 s. 329-330; 1862 s. 411-412 innehåller beskrivningar av masugnsdriften vid Åry bruk.
180. Jonsson, Sune, Minnesbok över den svenske bonden. Stockholm 1971. - S. 40-43 handlar om Åry bruk och Attsjöskogarna. S. 274-79 handlar om hur skogsarbetarna under förra hälften av 1930-talet organiserar sig i en fackförening.
181. Lindeberg, Erik, Åry bruk. (Svenska skogsvårdsföreningens tidskrift 1936, s. 215-222.)
182. [Lissing, Claes], Rostugnen vid Åryd järnbruk [Åry bruk]. (Hemmesjöbygden 1990:2, s. 5-6.)
183. Lissing, Claes, Värt att bevara. Masugnen i Åryd [Åry bruk]. (Hemmesjöbygden 1983:2, s. 4.)
184. Lundgren, Georg, Industrier och hantverk som försvunnit. (Östra Torsås 1950.) - S. 144-147 handlar om Åry bruk.
185. Waesterberg, Per, Skogssällskapet, dess tillkomst och första år. 1912 6/6 1962. Minnesskrift till Skogssällskapet's 50-årsjubileum på styrelsens uppdrag utarbetad. Uddevalla 1962. - Åry bruk behandlas bl.a. på s. 84-86 och i avsnittet A. Edwin Ohlsson - en svensk märkesman (s. 149-153).
186. Vejde, P[ehr] G[unnar], Åryd [Åry bruk]. Anteckningar om en gård och ett järnbruk i Småland. Växjö 1954. 132 s.
187. Åry nya manufakturverk invigt av landshövdingen. (Smålandsposten 1951-06-23.)

R. IDROTT, LEK OCH SPEL

188. Åryds IK 50 år. 1928-1978. En jubileumsskrift. Åryd [1978]. 15 s.
189. Åryds IK 60 år. En jubileumsskrift. Åryd 1988. 15 s.
190. 40-årigt Åryds IK hyllat på jubileet. (Kronobergaren 1968-03-04.)

U. NATURVETENSKAP

191. Carlsson, G.W.F., Om vegetationen i några småländska sjöar. Sthlm 1902. 40 s. (Bihang till Kongl. Svenska vetenskapsakademiens handlingar. Bd 28. Afd. 3:5.) - Behandlar bl.a. Viksjön, Lövsjön, Hinnasjön, Lilla Hacksjön, Åredasjön och Skirsjön i Hemmesjö socken.
192. Kronobergs natur. Naturvårdprogram för Kronobergs län. [D. 1-2.] [Växjö] 1989. - 1. Inventeringsdel. - 2. Åtgärdsprogram. Se ortnamnsregister på s. 399-404 i del 1.
193. Mossberg, Curt, Floran i Hemmesjö-Tegnaby. (Hemmesjöbygden 1983:2, s. 1-4.)

X. MUSIKALIER

194. Gustafsson, Magnus, Folkmusik från Småland och Öland. [Omsl.] . Växjö 1983. - Innehåller på s. 172-173 två kompositioner "efter" Gunnar Sörngård, Billa.